

۱۷۵۶۱۸۴

اندیشنامه فضای مجازی (۳)

سواد فضای مجازی

درآمدی بر سبب شناسی فضای مجازی و رسانه‌های نوین

عنوان و نام پدیدآور : سواد فضای مجازی؛ درآمدی بر آسیب‌شناسی فضای مجازی و رسانه‌های نوین / اندیشکده برهان.
 مشخصات نشر : تهران: دیدمان، ۱۳۹۷.
 مشخصات ظاهری : ۱۱۹ ص: ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
 فهرست : اندیشنامه فضای مجازی: ۳.
 شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۱-۱۳-۷
 وضعیت فهرست نویسی : فبا
 موضوع : فضای مجازی
 موضوع : Cyberspace
 موضوع : فضای مجازی -- جنبه‌های اجتماعی
 موضوع : Cyberspace -- Social aspects
 موضوع : شبکه‌های اجتماعی -- جنبه‌های اجتماعی
 موضوع : Social networks -- Social aspects
 شناسه افزوده : اندیشکده برهان
 رده پندی کنگره : HMA۵۱/ص ۹ ۱۳۹۷
 رده ی دیب : ۳۰۳/۲۸۳۳
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۳۹۵۵۱۷

آینده
 بهمان
 کده

انتشارات دیدمان
 www.P...AN.ir

عنوان: سواد فضای مجازی
 نویسنده: اندیشکده برهان
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۱-۱۳-۷
 نشر: دیدمان
 تاریخ انتشار: زمستان ۱۳۹۸
 نوبت چاپ: آور
 شمارگان: ۲۰۰
 قیمت: ۲۶۰۰۰ تومان

www.DidemanBook.ir
 www.BORHAN.ir
 info@borhan.ir

تهران، چهارراه شهید لوراسانی، خیابان بوستان،
 کوچه نشترن، پلاک ۳۲، واحد ۴

تلفن: ۰۲۱-۲۶۱۵۳۲۹۱
 پیامک: ۱۰۰۰۰۲۸۷

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است

کلیه حقوق این اثر متعلق به «اندیشکده برهان» است و هرگونه نقل مطالب از آن صرفاً با ذکر منبع مجاز است.

فهرست

پیشگفتا	۶
مقدمه	۸

کفتار اول

آسیب‌های انقلاب اطلاعاتی	۱۱
انقلاب اطلاعاتی	۱۲
تأثیر انقلاب اطلاعاتی در روابط انسانی	۱۴

کفتار دو

آسیب‌های شبکه‌های اجتماعی	۲۳
رسانه اجتماعی	۲۶
کاربردهای نرم‌افزارهای اجتماعی تلفن همراه	۳۹
شبکه‌های اجتماعی و مشارکت اجتماعی	۳۹
شبکه‌های اجتماعی و حوزه عمومی	۴۰
بحث هویت	۴۶
زندگی آنلاین	۵۰
زندگی دوم	۵۴
مسائل مرتبط با حریم خصوصی کاربران	۵۵
آلودگی اطلاعات	۶۱
گفت‌وگوی مجازی	۶۲

گفتار سوم

۷۳ اعتیاد مجازی

گفتار چهارم

۸۳ از جاسوسی مجازی تا جنگ سایبری

۸۳ جاسوسی مجازی

۹۴ جنگ سایبری به بهانه بستر ارتباط جمعی نوین

گفتار پنجم

۱۰۱ پالاش، آری یا خیر؟

۱۰۲ سانسور و فیلتر در درگاه رسانه‌ها

۱۰۵ تاریخچه فیلتر؛ یک اینترنت آزاد و جریانم رایانه‌ای

۱۰۷ ایمن‌سازی استفاده از اینترنت

۱۱۲ ارزیابی میزان موفقیت سیاست فیلتر؛ یک در ایران

۱۱۵ کتابنامه

پیشگفتار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا
ای مردم! همتان را برای شما از جانب پروردگارتان برهانی آمده است و ما نوری
روشنگر (قرآن) به سوی شما فرستادیم (نساء: ۱۷۴).

سپاس خداوندی را که بشر را به برهان حقایق وجود ذی جود آخرین فرستاده‌اش و
نور روشنی‌بخش کلام‌الله مجید هدایت آمد در دست شریف ایران را با هدیه‌ی آسمانی
انقلاب اسلامی و حیات در ذیل نعمت ولایت امر می‌رشد و تعالی قرار داد.

انقلاب اسلامی نعمت بی‌بدیلی بود که رهبران ملت ایران شد تا مسیر تمدن‌سازی
اسلامی و الگو شدن برای جهان بشریت را پیمایند و البته در این طریق، راه ناپیموده
هنوز زیاد است و نیازمند گام‌هایی استوار و خردورزانه هستیم. انانیت‌های برهان که
متشکل از جمعی از فرزندان انقلاب اسلامی است، کانونی است فعال در زمینه‌ی
تبیین گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی. تلاش این مؤسسه‌ی اندیشه‌محور بر این
است که با تکیه بر سرمایه و استعداد معرفتی-علمی نیروهای فرهیخته‌ی جریان
انقلابی و ارزشی، به تبیین گفتمان انقلاب کمک کند و در مسیر تربیت نیروهای فکری
تراز انقلاب اسلامی و یا به تعبیری، «مؤمن اندیشه‌ورز جهادی» بکوشد.

مؤسسه برهان مسیر مطلوب خود را حرکت در چارچوب الگوی امام-امت می‌داند

و بر این اساس، مبنای گفتمان‌سازی جهادگران فکری این اندیشکده بر پایه‌ی تبیین بیانات و دغدغه‌ها و مطالبات سیاسی-فرهنگی حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تولید پژوهش‌های معرفتی و راهبردی معطوف به این مهم است. اندیشکده‌ی برهان بر آن است که در مسیر یک جهاد فکری و اعتقادی منسجم و متقن با پاسخگویی مستدل و منطقی به پرسش‌ها و مسئله‌های کنونی جامعه، گره‌گشایی از معضلات فکری و نظری و شبهه‌زدایی و تولید تحلیل و تأملات سالم و پالوده از کج‌اندیشی و انحراف، گام بردارد.

انند. نامه حاضر حاصل تلاش جمعی از پژوهشگران اندیشکده برهان است که به بررسی و آسیب‌شناسی فضای مجازی و رسانه‌های نوین می‌پردازد. لازم است از زحمات آقایان سید وادی‌فر، سید یاسین ابراهیمی، علیرضا میرمحمدی، هادی فیروزمندی و خانم اعظم صافیانی و زینب گلاب بخش که در نگارش این اثر مشارکت داشته‌اند، کمال سپاس گزارم به عمل آید.

امید است این اثر، گامی که یک اندیشکده در شناخت و تعمیق گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی و بازخوانی اندیشه‌ی نبوی و اسلامی و مورد رضایت پرچمدار هدایت بشر، حضرت ولیعصر (عج) قرار گیرد.

محمدجواد اخوان

رئیس‌اندیشکده برهان